

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitala: Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
In Districte: „ 1 an 36 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.
In strainatate: „ 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa :

In Romania: La administrațiune, Tipografia Ștefan Mihălescu, Strada Covaci, Nr. 14 și la corespondenții ziarului din județe.
In Paris: La Société Havas, place de la Bourse, 8.
In Viena: La Heinrich Schalek, I, Wollzeile, 12, Biroul Central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.
In Hamburg: La Adolf Steiner, Gänsemarkt, No. 58, Biroul de anunțuri pentru Germania.

ANUNCIURILE :

Linia mică pe pag. IV 30 bani. | Reclame pe pagina III-a 2 lei.
Reclame pe pagina II-a 5 lei. | Scrisorile nefrancate se refușă.
Articolii nepublicați nu se inapoiază.
Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

Prim-Redactor: STEF. C. MICHAILESCU.

STIRI TELEGRAFICE

din ziarele streine.

Paris, 7 Iuliu.

Ziarele franceze vorbesc despre starea lucrurilor in Austria. „Journal des Débats“ scrie: *Nar fi de dorit*, ca izbânda naționalităților la alegeri să tragă după sine *federalismul*, nici ca politica germană să fie copleșită de cea slavă. E de ajuns, dacă preponderența germană se va micșora atât, ca să se poată face posibilă o politică curat austriacă.

„Siccle“, organul lui Brisson, președintele Camerii, zice: In Austria se petrec unele lucruri care, de nu vor întâmpina în desfășurarea lor nici o piedică, logicamente vor duce la o *slăbire a relațiilor intime dintre Viena și Berlin*. Punctul de plecare spre aceasta e politica de împăcare a lui Taaffe. Conte de Taaffe însă îndoiială caută să inlocuiască sistemul de centralizare cu federalismul, ce fatalmente va conduce la supremația slavilor peste Germani. Partidele slave se folosesc de majoritatea lor, ca să zdrobească unitatea Statului, această fortăreață a germanismului, în *favorul autonomiei provinciale*. Descentralizarea liniilor ferate va diminua supremația Viena în mod considerabil și va asigura autonomia provinciilor din imperiu. Articolul din „Siccle“ termină: Nu trebuie să ne temem de nici o desmințire, dacă afirmăm că Cislaltania devine tot mai federalistă și prin aceasta se tot mai slavizează, adică din zi în zi Austria va fi constrinsă de noua grupare a partidelor să se despartă de politica Germaniei.

Petersburg, 7 Iuliu.

Impăcarea cu Papa oferă materie din belșug presei din Moscva. Guvernul comunicase într'un comunicat, că defectele unei organizații regulate a ierarhiei polone a pricinuit mari desordini în Polonia. Katkow răspunde acestui comunicat cu multă ironie. Densul zice că Polonia prepară Rusiei un *krach politic*, încep să lățască în popor idei socialiste infectând ținerimea rusă. Toate canalele unui liberalism nebun se deschid și în alta mare se cere, într'o formă sau în alta, acordarea unei constituțiuni, fie și după modelul Senzski-Sabarului. Advocații, jurnaliștii, reprezentanții ai diferitelor localități, primarii, ba chiar și miniștrii, așa numiți liberali, pun Rusiei cuptul la os, ca să se îmbrace în mantua de arlequin, cum au făcut Franția în zilele din urmă ale împăratului Abdul-Azis. Krachul nu s'a întâmplat până acum, dar demoralizarea și lenevia guvernului continuă. Tot ce s'a făcut până acum în bine s'a paralizat; acesta e un sigur semn de slăbirea Rusiei și de pierderea autorității guvernului.

Belgrad 7 Iuliu.

Din Alessinaț, Valjevo și Kragujevaț se anunță că s'au făcut din nou arestări. O deșă din Kragujevaț anunță: In acest district mai toți membrii mai influenți din opozițiune sunt înch și. Temerile sunt pline; presa opozițională aduce articoli vehemenți la adresa guvernului.

Paris, 7 Iuliu.

„Memorial diplomatique“ află că regele Alphonso din Spania și-a schimbat planul de călătorie, precum se zice, din motive politice.

Paris, 7 Iuliu.

Despre starea sănătății contelui de Chambord se răspândesc în public cele mai alarmatoare știri. Contesa a telegrafiat generalului franciscanilor din Roma: „Bărbatul meu e bolnav, implorăm rugăciunile întregului ordin franciscan, ce ni sunt atât de scumpe.“

Paris, 7 Iuliu.

Zarul „Paris“ anunță: Colonelul Desbordes, după o strălucită campanie în Senegalul de sus, a căzut la pat bolind greu de tifus, ce prin părțile d'acolo bătute populațiunea așa de tare, încât comandantul vasului „Garonne“ a refuzat să primiască soldații pe bord, de frică să nu i se molipsiască și oamenii lui.

Londra, 7 Iuliu.

Un teribil flux de mare a devastat districtele Surat (președinția Bombay în Ostindia). Enormele pagube aduse recoltei de bumbac o întrece numai nenorocirea teribilă, că în valurile mării au perit mai multe mii de oameni. Pagubele pricinuite se urcă la mai multe milioane.

Petersburg, 7 Iuliu. (Pe cale indirectă).

Știri din sorgintea privată anunță, că recolta în Podolia e mult mai pe jos de așteptările ce se făceau. In ultimele zile

a căzut peste Basarabia și Podolia grindină multă.

Alexandria, 7 Iuliu.

In decursul ultimelor 24 de ore au murit aici numai doi inși.

In Damiette încă au perit într'un răstimp de 24 de ore 137 de vieți.

Kedivil s'a speriat așa de tare în cât imediat a convocat un consiliu de miniștrii, la care a fost invitat să ia parte și doctorul Hassan-pașa. Primul care a luat cuvântul a fost Hassan-pașa. Densul a propus, ca toată populațiunea din Damiette să fie îndepărtată din oraș. Cei mai săraci să fie puși sub corturi în stepe, iar pe cei mai cu dare de mână să'i puie pe bărci și să porniască cu ei pe apă. Toate cele-alte mijloace sunt paliative. O cauză pentru întinderea epidemiei sunt și enormele călduri.

Azi au și plecat patru doctori la Damiette.

In Cairo e liniște mormentală. In lagărul englezesc de la Abassia au erupt fgdurile.

Serviciul Telegrafic al „României Libere“

9 Iuliu — 3 ore seara.

Neuwied, 9 Iuliu.

Maiestatea Sa Regina României a părăsit Neuwied pentru a se întoarce la București.

Viena, 9 Iuliu.

„Fremdenblatt“, anunță că o declarațiune a guvernului român, sub forma unei note, adresată, relativ la incidentul de la Iași, de ministrul afacerilor streine din București către baronul Mayr, ministrul Austro-Ungariei, a sosit ieri la Viena. „Fremdenblatt“ este informat că această declarațiune este considerată ca satisfăcătoare.

(Havas).

A se vedea ultime scrieri pe pag. III-a.

București, 28 Iunie.

Nici într'un pământ din lume, mortalitatea publică nu este mai mare de cât la noi. Interesul Statului, interesul familiei și al individului, este ca această stare de lucruri să înceteze.

Intr'o țară eminentă agricolă, ca țara românească, în care fie-care braț e socotit ca o comoară de producțiune, — nepropășirea populațiunii evaluează ca o descreșterea produselor, și, mai departe, cu scăderea exportului.

Cauzele trebuiesc căutate cu cea mai mare stăruință și cu o răbdare fără margini. Ele sunt, de sigur, multiple și o bună parte din ele constă în lipsa totală a instrucțiunii, care să dea sateanului cunoștințele elementare ale datoriilor către sine, — precum și în sărăcia lui în care trăiesc cea mai mare parte dintre densii.

Frigurile tifoide, frigurile palustre, cholera; anghina cum d. e. acum la Valenii de-Munte și versatul, înjumătățește familia țeranului fără cruțare. Afară de acestea, boalele venerice, cari sunt incubate mai cu seamă prin satele de la munți, continuă să dea o populațiune rachiticoasă, costelivă, gubavă, — care e moartă, și fizicește și intelectualicește, din leagăn.

Peste toate aceste rele, vine un factor de corupțiune teribil, care e cu atât mai de temut, cu cât urmările sale nenorocite sosesc mai încet. Factorul acesta e *cărciuma*.

Contra versatului, administrația ia măsuri, cari, cu cât vor fi mai repetate și mai cu credință implinite, cu atât vor fi mai eficace: altoirea copiilor. Doctorii de arondisment sunt dator să meargă din comună în comună și să vaccineze. Măsura această s'ar putea îndeplini cu mai multă scrupulozitate, dacă d-nu ministru de interne ar voi să se ocupe mai de

aproape cu starea sănătății publice. — Dar, în fine, se face ceva.

Contra virusului veneric iarăși mișcă câte ceva; mai e câte un spital rural în centrurile populate, mai câte o raită a doctorului prin județ, mai, îngrijirea părinților. Lucrul nu e cu totul lăsat baltă.

Dar contra cărciumelor?..

Nimic.

D-nu Rosetti a venit, încă din legislațiunea trecută, cu un proiect de lege, relativ la această chestiune, care însă, din diferite cauze, stă la arhivă.

Nu putem înțelege întârzierea aceasta, pentru o afacere de un ordin public cu totul superior. E vorba a scăpa populațiunea noastră rurală de otrava jidovului, și datoria de bun român ne impune să susținem legea d-lui Rosetti, în totalitatea sa, chiar dacă ar avea capitele cari ar trebui încă discutate. — Arendașii și proprietarii, credem că sunt tot atât de interesați la stingerea vișului băturii și la înlăturarea otrăvei, cât și noi, și ei poate mai mult de cât noi, căci afacerile lor 'i pun în poziție să regrete mai mult beția și boalele fără număr cari copleșesc pe țărani.

Cu ocazia inaugurării statuei lui Ștefan-cel-Mare, mai toți deputații și senatorii de dincoace de Milcov, au avut ocazie să vadă ce nsemnează elementul jidovesc în Moldova.

Sunt sate, fără exagerare, în cari țeranul e mult mai dator lui jupân Sloim, crășmarul, de cât lui d-nu Vănturescu, arendașul sau proprietarul moșiei. Faptul acesta are două consecințe: prima, că sateanul e robul pe viață al evreului, și plătește la datorii mereu fără să ajungă vreodată să se scape de ele; secunda, că evreul, în loc de rachiul îi dă vitriol, și ast-fel, otrăvindul puțin câte puțin, în câtăva vreme îl dă gata.

Despre a treia consecință, aceea a prăririi jidovilor prin sate, grație cărciumelor, — nici nu mai vorbim. Fiecare creștin, care a avut dureoasa ocazie să viziteze Moldova, a înțeles-o. — Ar fi un studiu important de făcut, asupra indolenței boierilor noștri, cari au tolerat, ba chiar au chemat pe jidovi prin satele lor, lăsându-le pe mâna cărmuirea întregii lor averi și, prin uimare, soarta țeranilor. Il vom face o dată.

Acum însă, rămănem în limitele chestiunii de astăzi.

Camerile, din propria lor inițiativă, sunt datoare să readucă pe tapet legea cărciumelor.

Suntem ținuți noi, cei luminați, să ne interesăm de soarta țeranului, care singur duce toate greutățile Statului, și de pe urma căruia trăim.

Print'r'o lege care să reguleze cu îngrijire chestiunea aceasta, îl facem mult bine lui, țeranului. Să nu uităm.

D. Galli, directorul ziarului „l'Indépendance roumaine“, și proprietarul unei tipografii, a fost isgonit din țară de guvernul actual.

Pentru ce? Nimeni n'o știe. Hotărârea ministerială e foarte sumară. Ieri, d. Galli a părăsit țara, inconjurat de simpatia conștraților săi din România, cari, strângându'i mâna la plecare, protestau în contra violenței aduse libertății presei.

Șcim că guvernul, gonind pe d. Galli, stă la adapostul unei legi draconice, făcute prin presiunea străinilor, la 1881. Această lege, ca și a-

placarea ei în persoana d-lui Galli, revoltă conștiința publică!..

Și dacă, ceea ce se vorbește, jurnalistul francez a părăsit țara, ale cărei interese d'atâtea ori le-a apărut cu mult talent, de care este legat prin familie și unde are interese industriale, — fiind gonit prin presiunea agentului austro-ungar, măsura guvernului se poate califica *sluggarnică și lașă*.

Pentru ca nimeni să nu aibă dreptul a arunca în obrazul fruntașilor liberalismului aceste epitețe, e neapărată o lămurire, asupra motivelor acestui act, odios în sine...

E în contra principiilor imutabile ale rațiunii, ori-ce piedică adusă libertății cugetării. E odioasă, ori-ce măsură sumară de prigonire.

Dacă d. Galli a compromis prin ceva siguranța Statului, să se spună, pentru ca opiniunea publică să judece și să hotărască. Alt-fel, actul guvernului este un atentat criminal la unul din drepturile naturale ale omului.

Ceea-ce n'a îndrăsnit să facă ministrul Catargi, este făcut astăzi, în deplin regim liberal!.. Rușine!..

Până când nu vom avea lămuriri de la guvern, vom stăruia a condamna cu indignare măsura luată în persoana d-lui Galli, și a protesta, în numele înaltelor principii ale libertății cugetării, în contra ori-cărei violențe aduse vorbirii și scrierii.

CRONICA ZILEI

M. S. Regina a sosit a seară în Viena de unde pleacă azi, și mâine va sosi la Sinaia pe la Predeal.

Cetim în Monitor:

M. S. Regina a plecat Duminică, 26 curent, de la Neu-Wied, în deplină sănătate, luând drumul prin Nürenberg și Viena și va sosi Mercuri, 29 curent spre seară la Sinaia. M. S. Regele va în tâmpina pe M. S. Regina la Predeal.

D. ministru de externe D. Sturdza, pleacă ieri dimineață cu trenul de la 9 ore, a mers de a vizitat pe d. prim-ministru I. C. Brătianu la Florica, și apoi după amiază, la Pitești, s'a urcat în trenul *fulger*, cu care a plecat în străinătate.

D. G. Chițu, ministru de interne se află la moșia Mirila, lângă Balș. Va să zică, azi avem în capitală numai doi miniștri.

Cu trenul *fulger* de ieri au plecat în străinătate mai multe persoane notabile din Capitală, dintre cari notăm pe d. ministru Stătescu, d. Frank, directorele Băncii României, d. și d-na Grădiștescu.

D. M. Mitileneu, ministru plenipotențiar al țării la Beldrad, fiind venit pentru câte-va zile în capitală, s'a reintors la post.

D. Al. Cimbru, vice-consul român la Pesta va, veni în București.

Se vorbește că d. colonel dr. Photino, va fi înaintat la gradul de general.

D. general Crițianu, șeful casei militare regale, va pleca și d-sa la băi în străinătate.

La 26 și 27 curent s'au făcut alegeri de deputați în locurile vacante și s'au ales, la colegiul I:

D. P. Alexandrescu la Brăila
„ Ioan C. Brătianu la Dorohoiu
„ C. Stati la Huși
„ C. Sefendache la Severin
„ general Călinescu la Teleorman
„ C. Poroiaru la Caracal.
La colegiul II de Covurlui, s'a ales d. N. Hagi-Nicola.

Examele la școala militară s'au terminat aemenea. Se crede că un nu-

măr de 73 elevi ce au terminat cursul și au obținut note satisfăcătoare, vor fi înaintați la gradul de sub-locotenenți. Frumoasă promoțiune!

Examele de bacalaureat s'au terminat definitiv; 33 de candidați numai, au fost admiși, din 100 aproape, câți au fost înscriși.

Oficerii elevi ai școlii de aplicațiune terminânduși și densii examenele, vor pleca de la 1 — 15 Iulie pe sub munți, spre a face practică de topografie, apoi vor merge la corpurile respective, spre a se întoarce iarăși la toamnă, când vor reincepe cursurile.

Dira expulsiunilor e făcută. D. Arbore de la alt ziar încă e amenințat de soarta d-lui Galli, și se zice că aceste extreme măsuri nu se vor opri aci.

Asprimea e mai mare ca în timpul resbelului.

Legatiunea austro-ungară din București cerând guvernului nostru ca să invite artiștii români să ia parte la expozițiunea internațională de arte grafice din Viena, ministrul instrucțiunii publice a decis de a trimete la această expozițiune gravurele d-lui Iuliu Pop.

D. Iuliu Pop este un fost elev al școlii noastre de Belle-Arte și are meritul de-a fi recunoscut lipsa completă ce era în țară de un bun gravor, învățând arta xilografică la celebrul Pannemaker din Paris.

Măine este împărțirea premiilor la școala secundară din țară.

Numirile și transferările anunțate de noi, că se vor face în personalul ministeriului de externe, s'au confirmat azi prin Monitorul oficial, întocmai după cum au fost arătate.

Din Curtea de Argeș ni se scrie, că un ajutor al primarului din localitate, sălbatică fără de la Cuca-Măcăi, anume Ilie Oțescu, a bătut în primărie o femeie, pe care d'abia a putut-o scăpa căpitanul Hiotu, spăterul Wolf și consilierul comunal Daniel Ionescu.

Guvernul a fost incunoscuit de acest odios fapt. Ce măsuri a luat ministrul de interne și cel de justiție?

Suspendarea și darea în judecată este neapărată, față cu acest bătaș, care a indignat pe orașenii din Curtea de Argeș.

D. I. Audoniș s'a numit controlor fiscal în locul d-lui Păvrulescu care nu s'a prezentat la post.

In personalul serviciului telegrafo-poștal s'au făcut următoarele avansări:

La clasa de oficiant superior gradul I, actualul oficiant superior gradul II Stoicescu Petre.

La clasa de oficiant superior gradul II, actualul oficiant superior gradul III Nițulescu Ion.

La clasa de oficiant superior gradul III, actualii oficianți gradul I, după concurs, Florin Ion și Rășanu Constantin.

La clasa de oficiant gradul I, actualul oficiant gradul II Silvestru Ștefan.

La clasa de oficiant gradul II, actualii oficianți gradul al III Petrescu Anghel și Ștefănescu Ion.

La clasa de oficiant gradul al III, actualii elevi elasa I, după concurs, Zisu Lycurg, Danielescu Mihail și Doicescu Nicolae.

D. Hector Bartolani s'a reprimi în corpul telegrafo-poștal la clasa de oficiant gradul I.

D. N. A. Șuțu, inginer șef cl. II în serviciul ministeriului lucrărilor publice, s'a înaintat la gradul de cl. I, iar d. C. M. Mironescu, inginer ordinar cl. II s'a înaintat la gradul de cl. I, în același serviciu.

D. G. Ghețu s'a numit verificator cl. II la casieria generală a jud. Suceava, și d. Toma Potopeanu în aceeași funcțiune la casieria generală a județului Dambovița, iar d. Ștefan Georgescu s'a numit registru-archivar la casieria jud. Tulcea.

După cum se afirmă, d. general Anghelescu, comandantul corpului I de armată, a trimis înaintea consiliului de resbel pe d-nu colonel Logadi, comandan-

tul diviziei din Slatina, sub inculparea de abuz de putere, pentru că ar fi întrebuințat soldații la lucru pe moșia d-sale.

Justiția militară, suntem siguri, va ști să își facă datoria dacă faptele vor fi adevărate; dar dacă va fi la mijloc vr'o intrigă nedemnă, pornită din motive de resbunare, atunci cum va rămânea cu onoarea celui mai vechiu din colonelii armatei?

Societatea clerului român „Ajutorul” serbează în ziua de 30 Iunie, patronajul și aniversarea VII a fondării sale. Serbarea divină se va face în biserica Silivestru, iar visita o va primi comitetul în sala școlii acelei biserici.

Din Ultimul No. al ziarului eclesiastic *Ortodoxul*, vedem că există și medalii bisericești. Astfel, *Crucea de onoare bisericească*, a fost conferită de I. P. S. Mitropolitul următoarelor fețe duhovnicești: protoereul Plășil de jos din capitală, economul I. Constantinescu și economul N. Cesărescu, parohul bisericii S-ta Ecaterina și președintele al Consistoriului eparchial.

Mișcarea populației capitalei Bucuresei, pe intervalul dela 19 până la 26 Iunie este cea următoare:

Născuți: 68 băieți și 66 fete; Total 134, din cari 15 israeliți.

Morți: 73 bărbați și 52 femei; Total 125, din cari numai 6 israeliți.

DIN AFARA

Mișcarea irlandeză

Partida Irlandeză de dinamică a ținut la 20 Iunie curent o mare adunare în New-York, spre a pune la cale o subscripție în folosul fondului de martiri.

D. Sheridan ținut cu această ocazie un înfricoșat discurs incendiar. El a declarat, că adunarea este intrunită spre a sărbători aducerea aminte de patrioții irlandezi omorâți de către guvernul englez. Numele unui Brandy, Curley, Fagan și Kelly vor fi rostite în tot-d'auna cu respect, până va mai bate pe lume o inimă irlandeză! Pață cu Anglia, zise continuând Sheridan, nu se poate întrebuința de cât forța. Omorul din Phoenix-Parc și esplosiunile de dinamică au silit în sfârșit pe Englezi să își aducă aminte de suferințele Irlandezii; aceste mijloace binecuvintate de D-zeu trebuiesc întrebuințate și mai departe, spre a pune pe Anglia în genuchii.

Mare entuziasm a pricinuit faptul, că în timpul meetingului sosise de la un Irlandez din California 1200 de dolari, pentru a se cumpăra dinamică.

Adunarea a luat în sfârșit rezoluțiuni favorabile întrebuințării de dinamică, și-a hotărât adunarea unui fond pentru martiri.

Un interesant conflict s'a întâmplat zilele acestea în Belfast, Irlanda. Protestanții (englezi) din localitate se întorceau de la o procesiune a lor religioasă, când catolicii (Irlandezii) s'au repezit asupra lor și le-au smuls steagul. Armata a intervenit, putând restabili de abia ordinea, după ce se în-

tâmplară serioase răniri și de-o parte și de alta, mai vârtos însă de partea protestanților.

Moartea lui Rivière.

Gubernatorul francez din Cochinchina publică în sfârșit raportul oficial despre moartea colonelului Rivière. Din acest raport rezultă, că Rivière văzând că pozițiunea sa în fortăreața Hanoi devine zilnic mai insuportabilă, a crezut de cuviință «să își mai facă puțin aer.»

În acest scop a făcut o eșire din cetate. La distanță de trei kilometri a fost impresurat însă de bandiera neagră, care era compusă nu numai de Chinezii ci și de Europeni și chiar din desertori francezi deghizați. Bandiera număra 1,500 de oameni și era înarmată cu pușci Remington. Ea puse în pericol tunurile franceze. Rivière, spre a le scăpa, năvăli înainte, fu impresurat însă de bandieră și omorât cu alți trei ofițeri, rămânându-le cadavrele în mâinile lor. Tunurile fură mântuite. —Oamenii lui Rivière de abia erau 200 la număr.

Bandiera neagră număra astăzi în Tonkin 7—8,000 oameni, pe când Franței abia au 3,000.

ZIG-ZAG

SALONUL 1883.

PICTURA

X

Două cuvinte d'n cauza unei comparații hasardate. d. Henner alături cu Correggio. Lipsa de caracter în operele sale. Stilul confundat cu caracterul. *Idylle*; *La femme qui lit*; *La Religieuse*; deosebirile tabloului la femme qui lit de Magdalena lui Correggio; la Religieuse frumoasă ca colorit nu exprimă nimic. Artificiile ce întrebuințează d. Henner, pentru a idealiza realitatea. — Pasiunea d-lui Lefebvre de perfecțiunea formei; *la Vérité* din Luxemburg; defectele ei; *Psyché* e cu mult superioară ca formă și frumusețe *Vérité*. — *Christ*. — Câteva notițe istorice. — Ce ar trebui se inspire pe artiști în crearea acestor figuri; scurta revistă în *L'œuvre*; căți-vă Christii de predecesorii noștri. *Martyre de Jésus de Nazareth* al d-lui Aimé Morot. Ideea ce domină în tablou.

A decide desevirșit de meritul și talentul unui om, pe câtă vreme se află în viață, e când măgulitor când trist, dar tot-d'a-una dificil. În Franța nu e rar. Aici simpatia și antipatiile să spun c'o vervă spirituală, cochet, elegant, dar se spun fără teamă de greșeli, fără chiar a se deosebi calitățile în sine de simpatia personală și defectele de antipatia ce respăndește o persoană. Se înțelege, vorbim de calitățile și defectele, de meritul și demeritul artistic. Nu spun nimănui lucruri noi; slăbiciunile omenești sunt destul de cunoscute. Și la noi această metoadă de critică subiectivă e practică cu mult succes, în termeni mai puțin aleși, și c'o pornire de nedreptate mai pronunțată.

Bine ar fi, vezi bine, să i să dea meritul ce i se cuvine ceva mai din vreme. Oamenii de știință, literați, pictori, muzicanți, cei distinși, cei aleși în sinul societății, ar trebui să se bucure de resplata și onorului convenit pe cât sunt în viață; gloria viitorului e o consolare tristă, o peatră frumos cioplită pusă peste o mână de țărână.

Dar printr'un fel de nerozie fatală, oa-

menii, d'a pururea, voind a'și aprecia pe cel de frunte, au căzut dintr'o extremă într'alta, dacă cei distinși ave'ți nefericirea d'a trăi încă. Balzac toată viața a dus-o ca val de el, pe când Dumas-père a cheltuit așa de mult în viață, că ar fi dat îndărăt pe Rotschild de nu l'ar fi ruitat. Și ce deosebiri și mai mari de resplată.

Ziseii aceste cuvinte în treacă văzând curioasa comparație și asemănare ce se încearcă a face unui critic între d. Henner, Correggio și Giorgione, alăturând apoi portretul d-ei Karakia de nemuritorile Cenci și Gioconda.

În starea actuală a picturii d. Henner are dreptul d'a se primumă printre cei d'antăzii artiști; un stil personal, un clar-obscur căutat, un farmec de colorit, ș'o tendință d'a idealiza formele și aspectul lor, te constrâng să'i admiri, să'i mânănci cu ochii, însă un contur prea vag, o compoziție monotonă, un colorit chiar, de și strălucit, monoton, și aceeași figură de stil pretutindeni, te fac să zîmbești punându-l umăr la umăr cu Correggio. E de regretat dorul d'a fi pe prima treaptă, mai ales când e vorba să deșteptăm marile figuri a unei generațiuni de genii. Socotesc că această patimă strică chiar și celor mari.

Pentru a reveni, defectul de căpetenie ce găsim în operele d-lui Henner e lipsa de caracter. Lumea se înșeală de zice „un Henner îl cunoști cât de colo, ce caracter!” Fără îndoială, un tablou de d. Henner îl deosebești dintr'o mie, dar nu prin caracterul subiectului ce tratează, ci prin stilul frumos dar monoton, printr'o carne albă, gălbue, vineție și cu ape une ori violete; cu alte vorbe, îl disting prin maniera personală d'a exprima, iar nici de cum prin acel accent profund al artei or al naturii, fapt care singur numai constituie caracterul unei opere de prima ordine în pictură. În *Idyla* din Luxemburg, poate unul din cele mai frumoase tablouri ale d-lui Henner, cu toată poetisarea colorit ș'a expresiv, cele două femei goale sunt debele într'un corp forte, sunt sărace ca gândiri, nu știu ce reprezintă. În *La femme qui lit* și *la Religieuse* din salonul de estimp, calitățile și defectele sale sunt duse la extrem. Din aceste două tablouri reușești a îți face idee de această inchipuire vagă dar nobilă, de această inspirațiune vaporosă, cu forme fără corp, cu corp fără formă, fără sex, fără simțiri, dar pururea frumoase, ademinătoare, armonioase și elocinte. *La femme qui lit* este o amintire refăcută într'un stil nou după Magdalena lui Correggio. O femeie blondă, iotinsă pe cotul drept, cu mâna stângă p'o carte mare, citește, meditează; și nul e' nehotărât în conturul frumuseților divine, privirea plecată într'un fum de umbre delicate, picioarele dispărute de la genuchii și vârlul ce l'a ridicat și de la mijloc în jos, sunt atâtea deosebiri de forme între Magdalena lui Correggio și această femeie d'un contur poleat. *La Religieuse*, s'a zis, ce serinitate, ce pace sufletească, ce liniște profundă, ce depărtare de lumea patimelor, ce ațetism mulțumit, nu exprimă! Iluzie! Și în acest tesaur de colorit și armonie, d. Henner, printr'un artificiu de calcul suplinește lipsa de caracter.

Fără îndoială, dacă p'un fund sumbru ai un profil d'o lumină vie și de umbre și contur vag, fără se ști unde încep și

finesc ochii, sprincenele și gura, nu exprimi nimic, — și tocmai ne exprimând nici o patimă trupească, înșel pe mulți coxvigându'i că al și surprins sentimentele și calmul pasionat al religioșii. Sugerând patimele materii nu va se zică a zăgravi pasiunile credinței. Aceste pasiuni de și mai ideale în arătarea lor, totuși au o expresie, un caracter, niște însușiri cari, or cât de poetice ar fi, niciodată n'o să se depărteze atât de mult de exactitatea plastică ca în operele d-lui Henner.

Charles Blanc voind să laude poetisarea nudităților sale pretinde că: „par la vaguesse même et le duvet des contours, leurs corps, modelés sans détail, sont vrais sans être réels.” Aci e artificialul, aci eluzia. Acele nudități nu sunt idealizate în esența lor ci printr'o formă artificială, printr'o modelare fără nici un detaliu, prin „le duvet des contours.”

Pasionat de formele frumoase, alergând din an în an după perfecțiune, mormind-o cu fel de fel de poze, cu păr blond, castaniu, negru corb, roșu aurit, numai s'o hotărăscă a'i servi ca model, — d. Jules Lefebvre, e una din acele naturi delicate, care cu or-ce preț voeste a răpi realității numai ce are frumos; meditează neconținut pe formele reale, le conturează, le transformă, le corige, aci o curbă care o mlădie mai voluptuos de cât a vârlu'to, aci un arc pe care'l deschide, aci un oval căruia i dă mai multă noblețe de cât i-a permis secolul nostru să abă. Fugind de vagul d-lui Henner, taie conturul în linii precise, căci iubeste cu pasiune forma nu pentru efectul ce inlesnește luminii și umbrii ci pentru formă, pentru marea și mersul ei, pentru varietatea și perfecțiunea ce poate dobândi în corpul omeneș.

Dar alegă după forme fără a se mai uita îndărăt și în lături în cât are de multe ori un aer sărac. *La Vérité*, din Luxemburg, par'c'ar voi, ridicându-se vertical pe picioare, se spune: „priviți, admirați, și sub bogăția liniilor să nu încercați a vă inchipui mai mult de cât nimic”. Vorba scepticului Giacomo Leopardi, — Jupiter m'aniat pe breasla omenească voi s'o pedepsească fără îndurare „c'o nenorocire cu mult mai reală, cu mult mai profundă de cât până aci. În acest scop se hotără d'a trimite printre oamenii *Varietatea*, nu doară să gâsduiască vremelnice, ci să își statornicească căminul printre dănsii pentru tot-d'auna, înștrăinându'o să le fie cărmuitoare și stăpână; iată ce le trimise, în locul frumoseilor *ilusionii* cu care i înzestrăse *la origine*”. În fine *La Vérité* are ceva de statuă colorată; și dacă o statuă cu mastele cioplită dă căldură marmurii, în pictură nu poate fi de cât nesimțitoare și rece. Cu mult mai superior îl vedem însă pe d. Lefebvre în *Psyché*, care era cât p'aci să i câștige medalia de onoare.

L'Etoile au front, les mains tenant le sort du monde.
Psyché, s'asseoit néveuse, en attendant Charon.
„Quel est donc, ce beau lys écloz sur l'Acheron?”
Pensent les morts errant dans une nuit profonde.

Tânăra, c'o privire naivă, d'un profil delicat, c'un păr blond-fumuriu desnodat în pale ușoare pe spatetele său puțin adus înainte, așezată p'o stâncă, *Psyché*, ținând în mâni scarta lumii privește peste Acheron într'un fund negru în care plu-

tesc călătoare umbrele morților. Mănele căzând pe genuchii ține faimoasa cutie ce i-a ordonat Venera să i-o aducă de la Proserpina, și ascunde sinu'i d'o frumusețe nespūsă, ne scăpând ochiului în decenț de cât o mică curbă înflorită într'un sfîrc delicos.

Acest corp fraged, luminat, limpede, inocent și viu, e poetizat nu numai prin niște forme divine, dar și prin coprinzul adevărat al acestui contur fără păcat.

Unitatea subiectului, precisiunea desamului, lumina în care se scaldă acest odor din alte lumi și coloritul neted; diacestei inspirațiuni o claritate cum nu se mai poate găsi în nici una din celelalte opere. Și cu toate acestea e un ideal atât de stins dintre cei vii, în cât, poetul „Epigonilor” i-ar repeta cu glasul său sumbru:

Ideal perdut în noaptea unei lumi ce nu mai este,
Lume, ce gândea în basme și vorbea în poezii,
O! te vîd, te-aud, te cuget, tînără și dulce
Dintr'un cer cu alte stele, cu alte rauri, cu alți zei.

Religiunea creștină cu trecutul ei de lupte, prigoni și martiruri, a fost în tot d'a-una izvor ne scap pentru artă în genere, și în deosebi pentru pictură. Viața și suferința sfinților părinți a bisericii, ațetismul punicilor, prin figurile evangheliștilor și divina figură, neconținut au fost reproduse, refăcute și ilustrate mai de toate talentele mari din pictură.

Cu această parte vom încheia repede noastră dare de seamă despre salon.

Lăsând la o parte căți-vă sfinți oficioși, gâlbejiți, slabî-pocăliți de le trec onasla prin pe'i, trântiți ca val de ei prin gropi infundături și blăării, nu vom vorbi de cât despre Christul d-lui Morot. Și mai întâi câte-vă cuvinte despre eternul părinte al desmoșteniților.

Nobilă figura a lui Isus a fost și va rămâne, drept vorbind, o problemă, nedeslegată până azi. Anume acel oval atrăgător și blajin acaprivire profundă și dulce de inspirația cel suris mângător, nu se poate descrie și inchipui cu siguranță. (Arta d'a zăgravi figurile pe timpurie alelea care aproape necunoscută, evangeliștili în descrierea lor sunt vagi. Dupe tradițiune, primul chip a lui Isus a fost fixat de Luca și Nicoden; ba se zice încă că ar fi fost făcut chiar de Pontiu Pilat. Printre mii nuni se vorbește de imaginea lui Christ pe zăbranicul S-tel Veronica, și de imaginea trimesă din senin unui oare-care Abgar regele Edesii.)

O descriere (apocrifă) atribuită lui Plinius Lentulus, de și nu e din vremea lui Isus, totuși e foarte vechie, și l'presintă c'o figură „severă și atrăgătoare, cu părul de culoarea mustului roșatic, fără lăcui și lins până la urechi, de la urechi cade în bucle cu ape luminoase p'ău la umeri, de unde se imparte pe spate în două părți ca dupe obiceiul Nazareenilor. Frunte curată și lînă; obraji dând în roșu sunt fără peștru; fislonomia i-e nobilă și grațioasă, gura și nasul fără defect; barbă deasă și mare, desfăcută în două. Desfășurat la corp; are mâni și picioare lungi.”

Imediat dupe descrierea lui Lentulus, primele sculpturi și picturi sunt atribuite gnosticilor, sectă religioasă în care păgânismul și Creștinismul se topiau într'o singură dogmă.

— Dar în adevăr încă nu se face destul pentru oficerii cei buni. Séverac e un băiat serios nu un greener, un sticlete, ca unile persoane din cunoștințele mele. Auzi, tinere notar? — Și mă bucur de înaintarea sa... Da mă bucur!!! mai zise încă o dată cu un aer furios.

— Dar, eii, colonel, înseamnă Frossard, crede-mă...

Colonelul i intoarse spatetele și, însoțind pe contele, se depărta, amoral la o distanță respectuoasă de armosul Leopold.

Rămăsă singură în fața lui Séverac, Sarah luă brațul tînărului ofițer; încură căți-vă pași și, pe o ușă laterală, eșiră pe terasă. Merseră de se aplecară pe o balustradă de marmură. Pe acea față a castelului, întunericul era profund și singurătatea completă. Singurii, numai căți-vă amorezați de prin sat, căutând tăcerea și misterul, umblau încet în noapte, îmbrățișându-i șoptind încet și indiferenți pentru tot ce se petrecea în jurul lor. De departe, aclamațiunile vesale ale multimei, ultimele detunări ale focurilor de artificii, și musica balului, în toată anamăjunea ei, sosiau în valuri confuze. O palidă rază de lună, filtrând printre arborii parcului, lumina puțin pe Sarah și Petre. Rămăseră unul lângă altul, nemișcați, tăcuți, având prea multe lucruri să își spună, și căutând, turburați, prin ce vorbe vor începe o convorbire de care trebuia să atârne viitorul lor. Sarah, foarte rănită, ca să se poată conține, vorbi cea d'ântăi.

— Ai să pleci? zise ea, cu buzele tremurătoare....
(Va urma.)

FOIȚA «ROMANIEI LIBERE»

— 28 Iunie —

35

GEORGES OHNET.

CONTESSA SARAH

Se întunecă, și, pe terasă, invitații asistați la această mișcare veselă, bucurându-se de răcoarea plăcută a unei frumoase serii de vară. În saloane, personajele de importanță erau reunite. Erau: generalul comandant al școlii din Fontainebleau; prefectul venit de la Meaux, și primarul de la Bois-le-Roi, bogat fabricant de nasturi, consilier general al cantonului. Sarah, într'o frumoasă toaletă rozopale, fără nici un giuvaer pe cap sau la gât, frumosul ei păr rădăcat în susul capului, vorbea cu preotul de la Bois-le-Roi, bătrân venerabil care fusese luat ca ostatic de Germani, în timpul războiului, în urma unei încăierări în care mobilii omorăseră vr'o trei-zeci de husari de Brunswick. Séverac, în uniformă lui severă, pe care străluceau epoletele de aur, se retrăsese în fundul salonului celui mic. Așezat lângă o fereastră, ascuța distrat strigătele multimei.

Pe micul eleșteu care reflecta luminile multicolore ale lanternelor, haterurile cu stindarde treceau, atrăgând la

suprafața pești enormi cari credeau că s'a făcut ziua. Era o privescătoare feerică cea intinsă locuință iluminată. Și, ca și când erau animați de splendoarea sărbării, strămoșii păreau că surid în cadrul lor de aur.

— A! dar unde să fie Séverac? zise generalul, reușind să iasă cu mare osteneală dintr'un cerc nepătruns format în jurul lui de autoritățile municipale.

— Dar, generale, l'am zărit mai adineauri, într'un colț retras, zise Frossard, pe care Merlot l' făcuse să fugă gătit. Și, uite, iată!...

Generalul se îndreptă spre aghiotanțul lui, cu mâinele deschise, cu fața veselă. Petre se sculase repede și, cu o turburare profundă, l' privea apropiindu-se.

— Acum că am terminat cu toți aceea care m'î fac complimente, să fim și amândouă, scumpul meu, zise contele. D-ta trebuie să fi complimentat. Ministrul, recunoscând meritele d-tale, ținând socoteală de strălucitele d-tale servicii, te-a numit, după cererea mea, șef de escadron....

La aceste vorbe, Petre îngălbeni așa de mult, că Frossard se apropie să l' susție, crezând că are să căză. Rămase în picioare, cu ochii rătașiți, fără să poată vorbi, cu mâinile inerte, ca și cum ar fi fost petrificat.

— Zău, scumpul meu, zise Frossard, ești prea impresionat; dar ai și de ce.

La 30 de ani! Nu este în arma ta, un singur ofițer, cu gradul tău, care să nu fie mai mare în vîrstă și încă cu mult.

— Scumpul meu Frossard, zise generalul emoționat, Petre este un soldat excelent, și, ce e mai mult, se numește Séverac. Nimeni nu va uita vr'o dată în armată cum a murit tatăl său....

Petre dete din cap intristat și două

lacrimi alunecară pe măneca uniformei sale. Suferi într'un mod îngrozitor. Să fie așa de culpabil către acela care l' încărca cu binefaceriile lui, să fie așa de nedemn de mortul ilustru a cărui memorie se onora înaintea lui, să fie așa de favorizat și se merite atât de puțin! — Iși esprimă dorința să își dea viața pentru generalul și să spele cu sângele său, vîrsat în valuri, insulta pe care l' făcuse s'o suferă.

— Aide, scumpul meu copil, ceea ce îți se dă, îți se datora. Vai! aceea nu îți înapoiază pe tatăl tău, care, de sigur, ar fi făcut mult pentru tine; dar, în fine, vezi bine că nu este uitat.... Oh! e un revers al medaliei; Petre va trebui să plece....

La aceste vorbe, culorile vieții, apărură pe fața lui Séverac; părea că ese din mormânt și că un sânge nou curgea prin vinele sale. Interiorul lui, care ardea, fu îndată răcorit. Respiră.

— Nu poți sta lângă mine în gradul tău cel nou, ș'apoi, peste câte-vă luni, am să intru în cadrul de rezervă.... Va trebui în ori ce caz să ne despărțim, și acesta este punctul cel negru.... Dar n'am fost egoist.... am avut în vedere numai înaintarea ta.... De altă parte, vom regula această afacere cum vom putea mai bine....

— Generale, zise Séverac cu repuziune, fiindcă faci să treacă interesul carierii mele înaintea tuturor considerațiunilor, lasă-mă a îți spune că după o favoare așa de mare ca aceea care mi se face, singurul post pe care l'aș putea primi este acela unde se va începe războiul.... Este un an, voiam să plec în Algeria. Nu m'ai lăsat atunci. El bine, astăzi, îți cer din nou, și din adâncul inimii mele.... Fă-mi....

Nu putu termina. Sarah, palidă și

In secolul al II-lea parerile se impart in două: unii îl cred „urit și suferind” iar alții „cel mai frumos din chipurile o-menești”. In secolul al III-lea se invoacă asupra vămintelor: o tunică peste care cade în cute largi și lungi o mantie (pallium) împodobită cu două benzi de purpură sau de aur.

Retrași în întunericul catacambelor, creștinii, acolo și împărțesc gloria și misterele noii religii; în adâncimea retragerii lucrează fără preget spre încrederea paracelșilor; locașul crucii e decorat cu viața Mântuitorului, și crucea în lemn, pe zid or pe pergamente poartă trupul divin înconjurat în raze de aur. In muțenia catacambelor arta începe a miji. Louis Peret, c'un devotament demn de admirat, reproduce în seventa sa lucrare mai toate picturile, sculpturile și mosaicurile ce închid aceste sanctuare adăpostite de umbra pământului. Imagina lui Christ găsită în cimitirul St. Callist, bătută a fi din secolul III-lea, diferă puțin de cea atribuită lui Lentulus. In de obște, catacombele se contrazic: unele, și reprezentă înbrăcat cu un păstor, altele cu barbă, altele fără; cât pentru vestiminte, ele variază și mai mult mai ales în color. In mijlocul apostolilor, la cina cea de taină, găsită în cimitirul St. Callist, e reprezentat cu barbă și c'o demnitate ce împune; pe cruce și în înălțare are aceeași figură; iar mantia e albastră cu fașii roșii.

Or cât am lungi aceste cercetări, convingerea netedă ce resare, e că acest chip, dacă n'o fi fost d'o frumusețe rară, dar a trebuit se fie neapărat d'o armonie intimă cu sentimentele sale umane, vaste și mistice. Datele lumismatice, historice și artistice lipsesc, dar rămâne elocințele faptele, parabolele și cuvintele sale. Eată ceea-ce ar trebui se mediteze artiștii pentru a scoate în lumină această figură eternă în care convingerile și sentimentele se divinisează aprofundându-se, și rees într'o privire limpede, într'un glas ca de harfă cu sunete aurii, într'un gest gata pururea d'a binecuvânta. „De astădată, zice Renan, presint mulțimii un Christ în marmură albă, un Christ făcut dintr'ua bloc fără pată, un Christ simplu și pur ca și sentimentul care l'a creat. O Doamne! poate că ast-fel e mai adevărat. Cine știe dacă nu sunt momente în care tot ce face omul nu e immaculat? Aceste momente sunt trecătoare, — dar sunt. In asemenea împrejurări divine a-păru Isus poporului; așa îl vėzu și l'ubi multime; numai așa remase ne șters din inima oamenilor.”

In pictură:
Christul lui Andrea Mantegna, suferă și exprimă pe cruce dureri și regrete nemăsurate; figura se svircolește ia contracțiunilor puternice; în Raiboloni e indiferent; Bartolomeo Montagna și l' inchiupește cu mâinele legate, cu coroana de spinii pe fruntea lui ce picură sânge, rânit la mâni și în costă; e viu; ochii săi roșii de suferință par c'ar exprima, de și vag, un despreț de durerile truștești. In general, în prima renaștere zelul d'a servi religiei pune în figura lui Christ suferințe exagerate, numai spre a aminti credincioșilor jertfa cea mare a mântuitorului. Era mai mult un instrument de convingere de cât o imagine de adorat.

Bernardino Campi îl reprezintă viguros de corp; dat jos după cruce n'umal suferă, dar urmele durerii se cunosc încă. In Guido Reni privirea caută în sus c'un aer de îndurare; mișcarea gurii voește a spune: „eartă-le Doamne că nu știu ce fac!” Annibale Carracci, conturându-l ca într'o marmură vineție, nu l' dă nici o espreșie. Philippe de Champaigne, în cina de taină, îl pune noblețea în privire, pe cruce respectă seninul unei frunți de eroi, iar dat jos, corpul a suferit; rânile preași sunt d'o realitate crudă. In Ribera e cu o figură dulce; nu se vede cel mai mic semn de revolta trupului. Rubens l' rescoala mușchii pe cruce, dar spre a l' acoperi desnădăduirea privirii l' pleacă capul pe pept; totuși suferința reese prin contracția mușchii facial ce-adeuce carne pe pometele obrazilor. Louis de Morales, zis el Divino, îl dă aspect de oboasă ordinară; crucea nu l' o mai poate duce și respirația sa simți că te arde la distanță. Lesueur Eustache îl reprezintă mare de trup; carnea albă e moale ca coca; — când l' leagă parc'ar cere iertare, — când l' dă jos de pe cruce, în alt tablou, nu poate exprima de cât durerea. Nimeni însă ca Pieter van Mol nu imprimă în ochii săi închiși și în ridicarea sprincenelor atăta junghiu și căință adâncă; cât pentru Prud'hon alegând acest subiect n'a avut în minte de cât efectul colorilor; surprins pe cruce la lumina unui fulger de-părtat, ochii l' sunt inecați în umbre așa de intense în cât nu știu ce-ar putea exprima; e mai ténér ca or unde, n'are nici barbă nici mustăți.

„In Perugino are o langoare mistică”; în cina lui Leonardo da Vinci mărirea figurii cuprinde cu aerul său triumfător întregul tablou.

In urma acestor notițe și impresii se revenim la Opera d-lui Aimé Morot, *Martyre de Jesus de Nazareth*.

Int'un fund negru, posomorit, Christ stă spânzurat pe trunchiul de supliciul. Două butucii groși în formă de T l' servă de cruce. Nu se vede nici Maria Cleophas, nici Maria Magdalena, nici Ioana, nici Salome, nici Iosif; prin această sin-

gurate, inchiupirea și simțul, sunt mis-cate d'o singură idee, d'o singură înfățișare, spațiu ne-permițând a vedea nici cei doi tovarășii de osidă și supliciul. Corpul, delicat fără a fi slabănoag, e pironic și legat de mâini, picioase și solduri; picioarele cam deschise, de și s'ar susține (Renan) că e exact pentru a lăsa trecerea unei bucați de susținere spre regiunea sacrată, lasă o impresie nu toc-mal plăcută. Corpul se răscoală; durerea vie escită mușchii car'i se ridică și se incovoiaie, sbătându-se sub greutatea chinului; vinele umflăte serpuesc violent, și coșul peptului, scos afară, dă pe față conturul coastelor strinse în niște brasde adânci; sângele curge în lungul trunchiului vertical; degetele mânelor neincordate vedesc o durere stăpânită. Dar unde d. Morot s'a pus toată atenția sa profundă e în figura senină a lui Christ. Capul, inclinat cam pe spate și rezemat de umărul drept, e divin prin acea concentrațiune de voință și idei; privirea ridicată în sus intrevăde sferile senine fără a fulgera ingratitudea celor de jos. Zădarnic, în momentele de dureri ascuțite, cel fără inimă, l' strigă: „dacă ești regele lui Israel descinde de pe cruce!” — Tu, care prăvălești templul lui Dumnezeu și l' clădești în trei zile, salvează-te pe tine dacă poți!” Acest eroi al înfrățirii nu e dominat de cât d'o singură idee: triumful adevărului. Secolele viitoare l' apar luminate și libere prin jertfa sa.

Nici factura savantă, nici coloritul energetic, nici adevărul istoric al poziției, nu predomină marea idee a d-lui Morot: corpul se răscoală în durere, iar capul, d'o resignație înfinită, desprețuște suferințele vremelnice.

De desubtul acestui Christ ar trebui să scriem în loc de: *Reus Iudaeorum*, cuvintele d-lui Renan, „Repose maintenant dans ta gloire, noble initiateur. Ton oeuvre est achevée; ta divinité est fondée.”

Incheiând aici, regretăm că n'am avut îndostulă vreme să vorbim de multe opere de valoare; fără îndoială nu e scuzabil să trecă cine-va cu vederea pe un Hans Makart. O parte întreagă e neatinșată: portretele. Aci am fi avut ocazia d'a ne măguli și noi Românilor cu d. Mirea Dimitrescu. Cu altă ocașie ne vom împlini această plăcere și datorie. Sculptura ne va ocupa mai mult în anul viitor.

Cât pentru greșelile ce s'au strecurat, când printr'un cuvânt omis, când printr'o frază tăiată, rog pe cititori să fie seamă că nu tot d'a-una, scriind, ai vreme să și transcrii.

(Fine) Argus.

ALEXANDRU G. DJUVARA

O PREFATA

(Urmare)

Nu ne mirăm văzând că rëndurile noastre din „România Liberă”, au fost rēu talmăcite de d-nul Macedonski. Am grăit rēu de vreme ce nu am fost înțeleși; căci, nu putem gândi la acea falsificarea de texte cu care se gratifică critica!

Am zis că: *poesia sub oric'e formă s'ar înfățișă, este tot poezie*; și, — ceea ce este mai grav, — o mențiu. Inșă ori câtă plăcere ași face d-lui Macedonski, nu pot spune că am tăgăduit cum că în poezie există școală, sau direcție; de și, această aserțiune... cum s'o numesc? — greșită, luată de temă, permite *capitulu' poeziei sociale și autor al Noptii de Februarie*, se brodeze o teorie... nevărsnică, asupra școalelor literare.

Am zis că: în ceea ce privește inspirațiunea și chipul de a ne exprima gândirile, poezia este una și aceeași...; de am numi-o a duișoșiei, socială, naturalistă, romantică... (ei de! numai pe acea *mitologică*, mărturisesc, nu o știeam; am avut însă grijă se pun: ș. a. adică în proză: și altele... — o prudentă!)

Am mai zis că: *un condei inspirat va trage în tot d'a-una foloase în oric'e gen, când va face să vorbească durerea cu adevărată ei voce*... Ei, dar ce l' faci d-lui Macedonski care voește ca nici un poet român, n'aintea însemnatei mișcări *săvârșite de Literatură* și aceasta mă bucură, căci am scris și eu acolo ce l' faci, zic, d-lui Macedonski, care nu voește ca altul înaintea d-sale să mai fi vorbit *despre om și suferințele lui în societate*. In zadar l'am intins un lung pomelnic de poezii cari nu au numai duhul *de-a fermecca anului*; în zadar l'am spus că au mai scris poezii... sociale: Depărățianu, Nicolescu, M. Zamfirescu, Catina, Bolintineanu...; d-sa nu se poate împăca cu idea de a nu mai fi cap al vre-unui gen de poezie; zic acel gen al *Poeziei sociale* chiar!

— Și cum ar putea fi alt-fel? Când te întănești la argumente și idei — par-că-i un făcut! — tot cu dealde Victor Hugo, Zola, Rosetti; n'ai ce l' faci firei, nu mai poți să o stăpânești și te ispitește gustul de a fi cap al Poeziei sociale sau al vr'unul alt soi!

list fiind întrebuițat de alții; și, a nu fi cap al unei școli, aceasta nu o primește d-nu Macedonski, odată cu capul!

Se fim și noi cu dare de mână! — D-nul Macedonski dă o lecțiune literară, spunându-ne că există o școală a poeziei mitologice, nu o știeam, neauzind până acum că ori ce subiect tratat în poezie constituie o școală, căci atunci am avea multe: *școala dragostei, a florilor, a norilor*... Mă adresac aici căci purdalicic de naturalist, au vorbit de multe în poezie. Se fim zic, cu dare de mână, și se spunem spre întemeierea d-lui Macedonski că Zola a scris vre-o șapte volume case arate că naturalismul nu este o școală, ci o evoluțiune; a zis chiar într'un articol din „Figaro”: *... de câte ori se o mai spun oare? Nu sunt cap de școală, naturalismul nu este o școală; cred că acum m'ați auzit*... Bietul Zola! d-nu Macedonski nu l' a auzit încă! Sfătuiți pe d-nul Macedonski, cu toate că a avut grija să ne spună, că sfaturile noastre nu l' plac (et pour cause!) să citească numitele critici.

Stăresc, pentru că nici discuția cuvin-cioasă, nici exemplele nu pot vindeca boala de *glorioză*, de care d-nul Macedonski suferă.

Sfruntarea cu care acea prefață *sui-generis* încearcă să arunce noroiu' critice și jurnalismului român, ne ținând socoteală că nu putem arunca tină altora fără a mânji propriile noastre mâini, — este fără precedent. In viața'mi nu am simțit scărba ce mi-a produs citirea ei.

Netăgăduit, d-nul Macedonski a scris versuri frumoase; dar tot atât de netăgăduit, nu poate fi cap al unui trup care nu există.

Netăgăduit că este bine a se incuraja tinerii poeți; dar iarăși tot atât de netăgăduit e, că cine va nuși presintă volumul de versuri cu o ast-fel de prefață.

Și acum, că prin atât șgomot, s'a făcut cuvenita cinstă „Poeziei sociale”: — *inmormântare de clasa I-ii*; nu ne rămâne de cât se l' zicem; și l' fie țărina ușoară!

— De profundis!

19 Iunie 1883.

NOTIȚE LITERARE

Ortodoxul (foaie eclesiastică) dirigeată de dr. G. Zottu) cuprinde:
O explicațiune — Machiavelismul și Biserica. — Sediințele sântului Sinod: sediința de la 24, 25 și 27 Maiu. — Intâmpinare. — Diverse.

CRONICA NOPTII

Iordache Costandin fiind beat, a voit aseară se scoată apă din puțul d-lui Ioniță Zidaru de pe șoseaua Pantilimon și perzând echilibrul, a căzut în puț și s'a inecat. Cadavru s'a transportat pentru autopsie la spitalul Colțea.

Un foc mare a izbucnit ieri între orele 3 — 4 p. m. la niște case după câmpul lui Rosetti (în dosul gării Tirgovște); casele s'a distrus aproape complet și numai grație energiei pompierilor noștri, elementul, care amenința de a lua proporțiuni mari, s'a localizat.

Gheorge Stan din strada Brânzării ducându-se ieri la „Tei” s'a suit într'un pom de unde căzând și s'a rupt mâna dreaptă; el a fost condus la spitalul Colțea, unde va fi nevoe, ca să-i să amputeze mâna.

Intre furturile ordinare ce să petrec aproape zilnic în capitală, intră cu deosebire și furturile de păseri ce se comit în decursul nopții prin escaladare și spargere la domiciliul cetățenilor. Contingentul pungașilor de acest soi se compune, cu mici excepțiuni, din țigani emancipați. Poliția însă pipăe de aproape pe acești indivizi; astfel e de către comisariul secțiunii 54, d. Brezianu, s'a prins ieri noapte doi dintre cei mai ageri furii de păseri cari bântuiau coloarea de negru, anume Niță Dumitru și Grigore Sima. Acești vechi revisori de cotețe, au încercat ieri noapte a goli din nou cotețele păsărilor d-lui procuror Andronescu din str. Popa-Soare 11, și d-nei Elena Ionescu din str. Plantelor 10; comisariul însă, care l' urmărea de mai multe zile, l'a apucat de guler tocmai în momentul când amicul gănelor voia să dispere cu păsările furate; ei vor merge acum ca să mănânce găini grase la onorabilul Văcărești.

Serviciul telegrafic al „României Libere”

10 Iulie — 9 ore dimineața

Viena, 9 Iuliu.
„Wiener Abendpost” publică nota următoare, înmănată la 5 Iuliu de către d-nul Sturza baronului Mayr, ministru al Austro-Ungariei la București, „Cuvinte nesocotite, pronunțate la Iași, a produs” pe lângă guvernul Austro-Ungar o impresiune supărătoare. Spre a lucra contra ei „Monitorul Oficial” a publicat un comunicat destinat a desaproba spiritul și tendința acelor cuvinte. Comunicatul a fost cu toate-astea găsit întârziat și îndestulător. Aceste îndoieli asupra sincerității

șei declarațiilor Guvernului regal nu numai nu putea să ne lase nesimțitori, dar ținem din inimă a le împrăștia.

Lipsa Regelui din capitală și a mea au motivat o întârziere fără voie de câte-va zile la explicațiunilor cari n'au lipsit d'a fi sincere și fără înșelăciune; căci guvernul n'a avut nici-odată atitudinea care ar putea face să se crează la tendințe vrășmașe Monarchiei austro-ungare. In adevăr, nu de azi guvernul condamnă ori-ce întârziere nelegală putend fi îndreptată contra siguranței și liniștii Statelor vecine, prin urmare asemenea contra provinciilor austro-ungare, și că a dat în tot-d'auna o desmățire formală acelor cari au putut atribui Regelui un titlu provocând legitime susceptibilități. Atitudinea noastră a fost constantă în această privință și am dat probe că avem conștiință de relațiunile Statelor între ele și de datoriele ce le incumbă d'a nu tolera fapte de natură a turbura relațiile de bună vecinătate. Nu după intrarea în concertul Statelor independente ale Europei România și guvernul său se va depărta vre-o dată de această linie de conduită, și vè rog d'a da guvernului Domniei Voastre asigurările cele mai posiive.

„Wiener Abendpost” adaugă: „Putem saluta aceste declarațiuni ale Cabinetului din București cu o satisfacțiune sinceră și putem în același timp asigura că declarațiunea conținută în depeșa precedentă e reconoscută de guvernul imperial ca satisfăcătoare. Voim a exprima speranța că incidentul regretabil înlăturat prin atitudinea prevăzătoare a guvernului din București, va contribui a proba unor politici români cât de puțin patriotice sau o atitudine și o agitațiune putend crea propriul lor țărî nu numai încurcături dar încă pericole, și cât ar fi de dorit în interesul general d'a întreține raporturi de sinceră și prietenească vecinătate.”

Cernovitz, 9 Iulie.
In sediința ținută azi de Landtagul Bucovinei, deputații Alth și Roth au reprezentat o interpelare motivată, semnata asemenea de alți zece deputați, în privința vexațiunilor neincetate ale autorităților și a vameșilor români la gara Ițcani în privința pas-porturilor și la vamă, vexație care aduce vătămarea la convențiunea comercială între Austro-Ungaria și România. Interpelatorii întreabă ce măsuri a luat guvernul în această privință.

Alexandria, 9 Iuliu.
In cele din urmă 24 de ore, au fost 83 morți de cholera la Damietta, 50 la Mansourah și încă unu la Alexandria.
Paris, 9 Iuliu.
Noutățile din China anuță că cholera s'a ivit la Swatow.
Camera deputaților. — Motiunea, prezentată de extrema stângă, cerend amnistia pentru condamnații anarhiști, a fost combătută de guvern și în sfârșit respinsă prin 304 voturi contra 89.

Londra, 9 Iuliu.
Camera Comunelor Lordul Fitz-Maurice, respundend unei întrebări a lui Sir Arnold, zice că dl. Wyndham, însărcinat cu afaceri la Constantinopole, a recomandat Porțel d'a nu lucra ast-fel să irite pe supușii sei Greci stragându-le unele privilegii ecclerastice.

Constantinopol, 9 Iulie.
Aleko-paga, guvernorul Rumeliei Orientale, a primit marele cordon al medjidiului cu placă de brilante.
Tâlharii au prins p'un Italian numit Alexandru Corpi, care are mai multe proprietăți în Turcia; cer o rescumpărare de 300 lire.

(Havas).

BIBLIOGRAFIE

A eșit de sub presă:
Codicele comunale complete, coprinzend toate legile decretate de la anul 1878 până la închiderea sesiunii Corpurilor Legiuitoare din anul 1883, completate cu cele mai vechi rămase în vigoare, adică: *legi comunale, financiare, de instrucțiune publică, militare, comerciale, vamale, telegrafo-postale și generale*, între cari și cele următoare: Noua lege comunali, cea electorală, a Consiliilor județene, a tocmelilor agricole, a timbrului, a perceperii contribuțiunilor, a impositivului pe bături spirtoase, a burselor de comerț, a recrutării armatei (completă), a pozițiunii oficerilor, a comandamentelor armatei, a fixării și gradățiunii remunerațiilor corpului didactic, a înființării ministerului Domeniilor, regulamentele de construcțiune în București, regulamentele școlare, etc., coordonate și anotate de *Dimitrie D. Păltineanu*.

De vânzare la librăriile d-lor *Socec, frații Ioanitiu și Graev* (piața teatrului) și la Registratura Primăriei capitalei, cu prețul de 4 lei.
TEATRUL DACIA.
Marți, 28 Iunie.
Femeile cari plâng, comedie într'un act; Telegraful, comedie în 2 acte.
GRĂDINA RAȘCA.
Girofă-Girofa, operă comică în 3 acte.

LOTURI ALE CRUCEI-ROȘII

(Societate Ungară)

2-a tr gere de la 1 Iulie 1883.

A. Tragerea primelor.

Seria	No.	Fiorini	Seria	No.	Fiorini	Seria	No.	Fiorini
82	45	25	2302	99	100	5288	2	50
91	40	1000	2325	92	100	5290	100	100
474	44	25	2340	79	25	5501	12	25
193	66	500	2446	56	50	5519	3	1000
230	7	50	2362	80	50	5540	89	25
239	84	100	2410	24	500	5614	45	50
259	39	25	2625	37	100	5834	5	25
504	22	50	2728	52	25	5849	45	25
604	89	25	2739	62	100	6051	88	1000
608	68	50000	2826	72	100	6150	2	100
609	38	50	3186	98	25	6275	45	50
698	80	50	3289	10	25	6386	32	25
717	66	25	3432	7	25	6387	30	500
754	65	500	3456	97	5000	6404	32	25
808	3	50	3516	56	25	6564	56	100
808	85	25	3530	89	25	6760	32	1000
866	86	25	3563	60	25	6767	36	500
960	54	50	3566	22	100	6785	17	50
994	59	25	3583	98	50	6874	26	100
4010	37	25	3761	47	50	6993	41	100
1149	37	25	3816	25	500	6997	83	25
1999	63	100	3905	85	100	7024	97	25
1359	3	25	3913	77	25	7037	91	50
1416	97	25	4283	20	25	7123	51	50
1470	27	25	4428	64	25	7135	76	500
1530	80	50	4465	4	100	7177	7	50
1630	63	50	4528	38	50	7187	19	100
1657	85	100	4642	22	100	7188	95	25
1704	19	50	4655	45	25	7314	70	50
1732	48	50	4695	25	50	7441	52	25
1735	75	25	4722	38	500	7479	30	100
1798	76	25	4723	73	50	7700	100	25
1799	76	25	4745	57	25	7702	30	25
1844	8	50	4791	53	50	7817	76	100
1879	28	25	4946	87	100	7843	1	25
2034	94	25	4971	77	25	7868	57	50
2055	4	50	5023	3	100	7930	64	25
2055	4	100	5071	74	50	7944	36	100
2167	91	25	5082	23	500	7999	59	25
2202	39	100	5085	17	25			
2280	2	25	5156	41	500			
2293	69	25	5209	6	25			

Plătirea primelor va avea loc începend la 1 August 1883, la presintarea obligațiunii însoțită de *cuponul-primă*. *Cuponul-primă* va fi tăiat de la titlu; cât pentru obligațiune, va fi lăsată la purtător ca să poată participa la toate tragerile viitoare până în ziua când va eși la o tragere de amortiment.

Cea mai apropiată tragere va avea loc la 2 Noembrie 1883 cu 870 loturi dintre cari unul de 50,000 fiorini.

B. Tragere de amortiment.

Următoarele 7 serii sunt eșite:

1104 2384 4686 4823 4918 7150 7291

Toate cele 700 numere cuprinse în aceste 7 serii de mai sus au eșit plătibile cu câte 6 fiorini fie-care, începend de la 1 August 1883. *Cuponul-primă* va fi tăiat de la titlu și va fi dat purtătorului ca să continue a participa la toate tragerile de prime viitoare, putend, cu modul acesta, să mai câștige un mare lot. Cea mai apropiată tragere va avea loc la 2 Noembrie 1883.

Suntem la dispozițiunea onorabilului public din România pentru a l' da gratis ori ce fel de informațiuni. A se adresa la Administrațiunea *Monitorului norocului Universal*, la Viena (Austria), avându-se grijă a se însoți scrisoarea de un timbru de poștă român (25 ban), pentru francarea răspunsului.

Boalele de gât, gură, nas și urechi

tratează printr'o artă specială

Drul J. BRAUNSTEIN

Fost aspirant de medic secundar în Viena în clinica lui Braun (boale de femei și faceri) și a lui Hebra (Syphilis și boale de piele)
Consultațiuni de la 3 — 5 ore p. m.
Strada Decebal No. 20 (îndosul Bărăției).

SCHIMB ȘI COMISION

